TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Automobilių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas – Direktyva 72/166/EEB – 3 straipsnio 1 dalis – Antroji direktyva 84/5/EEB – 2 straipsnio 1 dalis – Draudimo sutartis, sudaryta remiantis melaginga informacija apie transporto priemonės nuosavybę ir jos įprastinio vairuotojo tapatybę – Draudėjas – Ekonominio suinteresuotumo sudaryti šią sutartį neturėjimas – Absoliutus draudimo sutarties negaliojimas – Galimybė remtis prieš nukentėjusiuosius“

Byloje C-287/16

dėl *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas, Portugalija) 2016 m. gegužės 4 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gegužės 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Fidelidade-Companhia de Seguros SA

prieš

Caisse Suisse de Compensation,

Fundo de Garantia Automóvel,

Sandra Cristina Crystello Pinto Moreira Pereira,

Sandra Manuela Teixeira Gomes Seemann,

Catarina Ferreira Seemann,

José Batista Pereira,

Teresa Rosa Teixeira

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas) ir C.G. Fernlund,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: portugalų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir M. Figueiredo bei M. Rebelo,

— Europos Komisijos, atstovaujamos P. Costa de Oliveira ir K.-Ph. Wojcik,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyvos 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo (OL L 103, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 10; toliau – Pirmoji direktyva) 3 straipsnio 1 dalies, 1983 m. gruodžio 30 d. Antrosios Tarybos direktyvos 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (OL L 8, 1984, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 3; toliau – Antroji direktyva) 2 straipsnio 1 dalies ir 1990 m. gegužės 14 d. Trečiosios Tarybos direktyvos 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (OL L 129, 1990, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 249; toliau – Trečioji direktyva) 1 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Fidelidade-Companhia de Seguros SA* ginčą su *Caisse Suisse de Compensation* (toliau –Šveicarijos kompensacijų fondas), *Fundo de Garantia Automóvel* (toliau – Automobilių garantijų fondas), Sandra Cristina Crystello Pinto Moreira Pereira, Sandra Manuela Teixeira Gomes Seemann, Catarina Ferreira Seemann, José Batista Pereira ir Teresa Rosa Teixeira dėl nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos draudimo sutartis laikytina absoliučiai negaliojančia, jeigu buvo sudaryta remiantis melaginga informacija apie transporto priemonės savininko ar jos įprastinio vairuotojo tapatybę, suderinamumo su minėtomis nuostatomis.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kiekviena valstybė narė <…> imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė būtų apdrausta. Apdraustosios atsakomybės apimtis, draudimo nuostatos ir sąlygos yra nustatomos remiantis šiomis priemonėmis.“

4 Antrosios direktyvos šeštoje ir septintoje konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„kadangi yra būtina numatyti instituciją, kuri leistų garantuoti, kad nukentėjusysis neliktų be žalos atlyginimo, jeigu įvykį sukėlė neapdrausta arba nenustatyta transporto priemonė; kadangi yra svarbu, nekeičiant valstybėse narėse galiojančių nuostatų dėl tos institucijos išmokamos žalos atlyginimo subsidiarinio arba nesubsidiarinio pobūdžio bei taisyklių, taikomų draudiko teisei perimti draudėjo teises trečiojo asmens atžvilgiu, numatyti, kad ši institucija taptų pirmąja įstaiga, į kurią galėtų tiesiai kreiptis tokio įvykio metu nukentėjęs asmuo; kadangi vis dėl to valstybėms narėms turėtų būti palikta

galimybė taikyti tam tikras ribotas išimtis dėl tos institucijos mokamo žalos atlyginimo ir numatyti, kad, stengiantis išvengti sukčiavimų, nenustatyta transporto priemone padarytos žalos turtui atveju atlyginimas galėtų būti ribotas arba visai nemokamas;

kadangi, nukentėjusiųjų asmenų interesų labui, tam tikras išimtis numatantys straipsniai turėtų būti taikomi tiktai draudiko ir už įvykį atsakingo asmens santykiams; kadangi vis dėl to valstybės narės gali nustatyti, kad pavogtų arba prievarta užvaldytų transporto priemonių atveju žalos atlyginimą išmokėtų pirmiau minėta institucija.“

5 Antrosios direktyvos 1 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad kiekviena valstybė narė įsteigia arba įgalioja instituciją, kurios užduotis būtų atlyginti, bent jau tiek, kiek taikoma draudimo pareiga, žalą, padarytą turtui arba asmeniui nenustatyta arba neapdrausta transporto priemone. Šios nuostatos trečioje pastraipoje teigiama:

„<…> valstybės narės gali leisti šiai institucijai nemokėti žalos atlyginimo tokiems asmenims, kurie savo noru naudojosi nuostolį arba žalą padariusia transporto priemone, jeigu institucija gali įrodyti juos žinojus, jog transporto priemonė buvo neapdrausta.“

6 Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Kiekviena valstybė narė imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad visos teisės aktų nuostatos ar bet kokios sutarties sąlygos, įtrauktos į draudimo polisą, išduotą pagal [Pirmosios direktyvos] 3 straipsnio 1 dalies reikalavimus, pagal kurias draudiminė apsauga nesuteikiama transporto priemonėms, kuriomis naudojasi arba jas vairuoja:

— asmenys, kurie nėra tiesiogiai ar netiesiogiai tam įgalioti,

arba

— asmenys, neturintys vairuotojo pažymėjimo, suteikiančio teisę vairuoti atitinkamą transporto priemonę,

arba

— asmenys, kurie nesilaiko teisės aktuose numatytų techninių reikalavimų dėl atitinkamos transporto priemonės būklės ar saugos reikalavimų,

taikant [Pirmosios direktyvos] 3 straipsnio 1 dalį, yra laikomos niekinėmis įvykio metu nukentėjusių trečiųjų šalių reikalavimų atlyginti žalą atžvilgiu.

Tačiau pirmoje pastraipoje [įtraukoje] nurodytos nuostatos [nuostata] ar sąlygos [sąlyga] gali būti taikomos [taikoma] tokių asmenų atžvilgiu, kurie savo noru naudojosi žalą arba nuostolį padariusia transporto priemone, jeigu draudikas gali įrodyti juos žinojus, jog ta transporto priemonė buvo pavogta.

<…>.“

7 Trečiosios direktyvos ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„kadangi turėtų būti garantuojama, jog su nukentėjusiaisiais autoįvykio [eismo įvykio] metu bus elgiamasi vienodai, nepaisant to, kurioje Bendrijos valstybėje įvykis atsitiko [kur Bendrijoje įvyko įvykis]“.

8 Šios direktyvos 1 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Nepažeidžiant [Antrosios direktyvos] 2 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos nuostatų, [Pirmosios direktyvos] 3 straipsnio 1 dalyje minimas draudimas apima atsakomybę dėl visiems keleiviams [visų keleivių], išskyrus vairuotoją, [sveikatai] padarytos žalos dėl transporto priemonės naudojimo.“

Portugalijos teisė

9 Pirmoji direktyva į Portugalijos teisę buvo perkelta 1985 m. gruodžio 31 d. *Decreto-Lei no 522/85 – Seguro Obrigatório de Responsabilidade Civil Automóvel* (Dekretas-įstatymas Nr. 522/85 dėl automobilių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo). Šio dekreto-įstatymo, iš dalies pakeisto 2003 m. balandžio 14 d. *Decreto-Lei no72-A/2003 – Lei do Seguro Obrigatório* (Dekretas-įstatymas Nr. 72-A/2003 dėl privalomojo draudimo įstatymo) ir galiojusio klostantis pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms (toliau – Dekretas-įstatymas Nr. 522/85), 1 straipsnio 1 dalyje numatyta pareiga apdrausti motorinę antžeminę transporto priemonę formuluojama taip:

„Asmuo, kuriam gali tekti civilinė atsakomybė atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, atsiradusią dėl asmeniui ar turtui padarytos žalos, kurią trečiosioms šalims sukėlė motorinė antžeminė transporto priemonė, jos priekaba ar puspriekabė, privalo tokias transporto priemones, naudotinas važiuoti keliais, apdrausti tokią atsakomybę apimančiu draudimu pagal šio įstatymo-dekreto nuostatas.“

10 Dekreto-įstatymo Nr. 522/85 2 straipsnis dėl asmenų, privalančių sudaryti draudimo sutartį, išdėstytas taip:

„1 – Pareigą sudaryti draudimo sutartį turi transporto priemonės savininkas, išskyrus uzufrukto, pardavimo be nuosavybės teisės perleidimo ar išperkamosios nuomos atvejus, kai ši pareiga pereina atitinkamai uzufruktoriui, įgijėjui ar išperkamosios nuomos gavėjui.

2 – Kito asmens sudaryta transporto priemonės draudimo sutartis, atitinkanti šio dekreto-įstatymo nuostatas, savo galiojimo laikotarpiu pakeičia 1 dalyje nurodytų asmenų pareigą.

<…>“

11 Šio dekreto-įstatymo 14 straipsnyje dėl galimybės remtis išimtimis prieš nukentėjusiuosius nustatyta:

„Be šiame dekrete-įstatyme numatytų išimčių ir negaliojimo atvejų, draudimo bendrovė prieš nukentėjusiuosius gali remtis tik 13 straipsnio 1 dalyje numatyta sutarties galiojimo pabaiga arba jos nutraukimu ar negaliojimu pagal galiojančias teisės nuostatas, jeigu šie pagrindai atsirado anksčiau už draudiminį įvykį.“

12 Portugalijos prekybos kodekso XV antraštinė dalis skirta draudimo sutartims. Šios dalies 428 ir 429 straipsniuose nustatyta:

„428 straipsnis: Asmenys, kurių naudai gali būti sudaroma draudimo sutartis

Draudimo sutartį galima sudaryti savo ar kito asmens naudai.

1. Draudimas negalioja, jeigu asmuo, kurio naudai ar vardu buvo sudaryta draudimo sutartis, neturi suinteresuotumo apdraustu objektu.

2. Jeigu draudimo polise (liudijime) nenurodyta, kad draudimo sutartis buvo sudaryta kito asmens naudai, ji laikoma sudaryta draudėjo naudai.

<…>

429 straipsnis: Draudimo sutarties negaliojimas dėl netikslumų arba informacijos nepateikimo

Bet kokia netiksli arba tyčia nepateikta informacija apie apdraustajam arba draudimo sutartį sudarančiam asmeniui žinomus faktus ir aplinkybes, kurie galėjo turėti įtakos sutarties buvimui arba jos sąlygoms, lemia draudimo sutarties negaliojimą.

Vienintelė dalis. Jeigu informaciją pateikusi šalis buvo nesąžininga, draudikas turi teisę reikalauti sumokėti draudimo įmoką.“

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

13 2004 m. gegužės 20 d. įvyko kelių eismo įvykis; per jį S. C. Crystello Pinto Moreira Pereira priklausantis automobilis, kurį vairavo J. M. Teixeira Pereira, susidūrė su E. Seemann priklausiusiu ir jo vairuotu motociklu. Eismo įvykyje abu vairuotojai žuvo.

14 2010 m. sausio 11 d. Šveicarijos kompensacijų fondas teisme pareiškė ieškinį Automobilių garantijų fondui ir S. C. Crystello Pinto Moreira Pereira, siekdamas, kad būtų atlyginta 285 980,54 eurų suma, išmokėta vieno iš jo apdraustų asmenų – E. Seemann – šeimos nariams.

15 Atsakovai pateikė prieštaravimą, grindžiamą tuo, kad ieškinys pareikštas netinkamiems atsakovams, nes, anot jų, per eismo įvykį galiojo su draudimo bendrove, kurios dabartinis pavadinimas *Fidelidade – Companhia de Seguros* (toliau – draudikas), sudaryta automobilio valdytojo civilinės atsakomybės draudimo sutartis. Gavusi šaukimą įstoti į bylą ši bendrovė pareiškė, kad automobilio valdytojo civilinės atsakomybės draudimo sutartis yra negaliojanti, nes draudėjas, pasirašydamas sutartį, melagingai nurodė esąs transporto priemonės savininkas ir įprastinis jos vairuotojas.

16 Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad draudimo sutartis yra negaliojanti ir kad šiuo negaliojimu galima remtis prieš nuketėjusiuosius. Išnagrinėjęs apeliacinį skundą *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas, Portugalija) pripažino, kad ši sutartis yra negaliojanti, tačiau šiuo negaliojimu negalima remtis prieš nukentėjusiuosius. Dėl *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas) sprendimo draudikas pateikė kasacinį skundą *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas, Portugalija), kuriame rėmėsi absoliučiu draudimo sutarties negaliojimu ir galimybe šiuo negaliojimu remtis prieš nukentėjusįjį E. Seemann ir Šveicarijos kompensacijų fondą.

17 Dėl Pirmosios, Antrosios ir Trečiosios direktyvų, susijusių su automobilių draudimu, aiškinimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad kyla abejonių dėl galimybės remtis absoliučiu draudimo sutarties negaliojimu, kaip antai numatytu Portugalijos prekybos kodekso 428 straipsnio 1 dalyje, prieš nukentėjusiuosius.

18 Iš tiesų *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencijoje randama skirtingų aiškinimų. Pagal pirmąjį aiškinimą draudimo sutartis yra absoliučiai negaliojanti, jeigu draudėjas melagingai nurodė esąs transporto priemonės savininkas ir jos įprastinis vairuotojas, siekdamas, kad su draudimo bendrove būtų sudaryta civilinės atsakomybės draudimo sutartis ir (arba) kad tokia sutartis būtų sudaryta draudėjui palankesnėmis finansinėmis sąlygomis. Absoliutus negaliojimas visų pirma grindžiamas Portugalijos prekybos kodekso 428 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto teisinio reikalavimo, susijusio su draudėjo „suinteresuotumu“, neįvykdymu. Pagal Dekreto-įstatymo Nr. 522/85 14 straipsnį galima, atsižvelgiant į šį jurisprudencijos aiškinimą, remtis absoliučiu negaliojimu prieš nukentėjusiuosius. Šis požiūris grindžiamas tuo, kad nukentėjusiojo apsaugą bet kuriuo atveju užtikrina Automobilių garantijų fondas.

19 Pagal antrąjį aiškinimą tai, kad trečiasis asmuo gali sudaryti automobilio valdytojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį, reiškia, kad nukrypstama nuo teisinio reikalavimo, susijusio su draudėjo „suinteresuotumu“. Vadinasi, šį klausimą reikia spręsti atsižvelgiant į specialias taisykles, taikomas tuo atveju, jei sudarant draudimo sutartį buvo pateikta melaginga informacija; šios taisyklės numato tik santykinį sutarties negaliojimą, kuriuo negalima remtis prieš nukentėjusįjį.

20 Tokiomis aplinkybėmis *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį, Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį ir Trečiosios direktyvos 1 straipsnį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, pateikus melagingą informaciją apie transporto priemonės nuosavybę ar jos įprastinio vairuotojo tapatybę, draudimo sutartis pripažįstama absoliučiai negaliojančia, jeigu ją sudaręs asmuo neturi ekonominio suinteresuotumo dėl transporto priemonės dalyvavimo kelių eisme, o suinteresuotieji asmenys (apdraustasis, savininkas ir įprastinis vairuotojas) nesąžiningai siekia apdrausti iš dalyvavimo kelių eisme kylančią riziką: i) sudarydami sutartį, kurios draudimo bendrovė nebūtų sudariusi, jei būtų žinojusi apdraustojo tapatybę; ii) mokėdami mažesnę draudimo įmoką, nei turėtų mokėti atsižvelgiant į įprastinio vairuotojo amžių?“

Dėl prejudicinio klausimo

21 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalis, Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalis ir Trečiosios direktyvos 1 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kurios leidžia tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, prieš trečiuosius nukentėjusiuosius remtis automobilio valdytojo civilinės atsakomybės draudimo sutarties negaliojimu dėl to, kad iš pradžių draudėjas pateikė melagingą informaciją apie transporto priemonės savininko ar jos įprastinio vairuotojo tapatybę arba kad asmuo, kurio naudai ar vardu sudaryta draudimo sutartis, neturi ekonominio suinteresuotumo sudaryti tokią sutartį.

22 Reikia priminti, jog iš Pirmosios ir Antrosios direktyvų preambulių matyti, kad jomis siekiama, pirma, užtikrinti laisvą tiek transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra Europos Sąjungos teritorijoje, tiek jose esančių asmenų judėjimą ir, antra, garantuoti, kad per šių transporto priemonių sukeltus eismo įvykius nukentėję asmenys būtų vertinami vienodai, neatsižvelgiant į konkrečią Sąjungos teritorijos vietą, kur įvyko eismo įvykis (2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

23 Taigi pagal Pirmosios direktyvos, patikslintos ir papildytos Antrąja ir Trečiąja direktyvomis, 3 straipsnio 1 dalį valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad draudimo apsauga apimtų transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra jų teritorijoje, valdytojų civilinę atsakomybę, ir, be kita ko, patikslinamos žalos rūšys, taip pat tretieji nukentėjusieji, kuriuos šio draudimo apsauga turėtų apimti (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Churchill Insurance Company Limited ir Evans*, C-442/10, EU:C:2011:799, 28 punktas).

24 Dėl tokiems tretiesiems nukentėjusiesiems pripažįstamų teisių reikia priminti, kad pagal Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį draudžiama automobilių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo bendrovei remtis teisės nuostatomis arba sutarties sąlygomis tam, kad galėtų atsisakyti atlyginti eismo įvykio, kurį sukėlė apdrausta transporto priemonė, žalą tokiems asmenims (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Churchill Insurance Company Limited ir Evans*, C-442/10, EU:C:2011:799, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

25 Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje tik pakartojama ši pareiga, kiek tai susiję su šioje nuostatoje nurodyto draudimo poliso (liudijimo) teisės nuostatomis ar sutarties sąlygomis, pagal kurias automobilių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas negalioja žalai, padarytai tretiesiems nukentėjusiesiems dėl to, kad transporto priemonę naudojo arba vairavo šią priemonę vairuoti neįgaliotas asmuo, vairuotojo pažymėjimo neturintis asmuo arba asmuo, kuris nesilaiko teisės aktuose numatytų techninių reikalavimų dėl atitinkamos transporto priemonės būklės ar saugos (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Churchill Insurance Company Limited ir Evans*, C-442/10, EU:C:2011:799, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Žinoma, nukrypstant nuo šios pareigos, Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad draudimo bendrovė gali nemokėti žalos atlyginimo tam tikriems nukentėjusiesiems, atsižvelgusi į situaciją, kurią lėmė jie patys, t. y. asmenims, įsėdusiems į žalą sukėlusią transporto priemonę, kai draudimo bendrovė gali įrodyti, kad jie žinojo, jog ši buvo pavogta. Vis dėlto, kaip Teisingumo Teismas jau konstatavo, nuo Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos gali būti nukrypstama tik šiuo konkrečiu atveju (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Churchill Insurance Company Limited ir Evans*, C-442/10, EU:C:2011:799, 35 punktas).

27 Taigi reikia konstatuoti, jog aplinkybė, kad draudimo bendrovė šią sutartį sudarė remdamasi draudiko pateikta netikslia arba melaginga informacija, nesuteikia jai teisės pasinaudoti teisės nuostatomis dėl sutarties negaliojimo ir jomis remtis prieš trečiąjį nukentėjusįjį tam, kad būtų atleista nuo Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos pastarajam atlyginti eismo įvykio, kurį sukėlė apdrausta transporto priemonė, žalą.

28 Tas pats taikytina ir tada, kai draudėjas nėra įprastinis transporto priemonės vairuotojas.

29 Iš tiesų Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad aplinkybė, jog transporto priemonę vairuoja atitinkamame draudimo polise (liudijime) nenurodytas asmuo, visų pirma atsižvelgiant į Pirmąją, Antrąją ir Trečiąją direktyvomis siekiamą per eismo įvykius nukentėjusių asmenų apsaugos tikslą, nesuteikia pagrindo manyti, kad tokia transporto priemonė neapdrausta, kaip tai suprantama pagal Antrosios direktyvos 1 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Churchill Insurance Company Limited ir Evans*, C-442/10, EU:C:2011:799, 40 punktas).

30 Atsižvelgdamas į šį kontekstą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia Teisingumo Teismo, ar draudimo bendrovė tuo atveju, kai vykdoma automobilių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis, ir tam, kad išvengtų savo pareigos tretiesiems nukentėjusiesiems atlyginti eismo įvykio, kurį sukėlė apdrausta transporto priemonė, žalą, turi teisę remtis tokia teisės nuostata, kokia yra Portugalijos prekybos kodekso 428 straipsnio 1 dalis, pagal kurią draudimo sutartis pripažįstama niekine, jeigu asmuo, kurio naudai ar vardu sudaryta draudimo sutartis, neturi ekonominio suinteresuotumo šios sutarties sudarymu.

31 Reikia pažymėti, kad klausimą, susijusį su draudimo sutarties galiojimo teisiniais reikalavimais, reglamentuoja ne Sąjungos, bet valstybių narių teisė.

32 Vis dėlto valstybės narės privalo užtikrinti, kad draudimo apsauga apimtų pagal jų nacionalinę teisę taikytiną civilinę atsakomybę, kaip tai numatyta jau minėtose trijų direktyvų nuostatose. Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad valstybės narės turi įgyvendinti savo kompetenciją šioje srityje laikydamosi Sąjungos teisės, o nacionalinės teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios per transporto priemonių eismo įvykius patirtos žalos atlyginimą, negali panaikinti Pirmosios, Antrosios ir Trečiosios direktyvų veiksmingumo (2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 30 ir 31 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

33 Kaip pažymėjo Europos Komisija, eismo įvykiuose nukentėjusių asmenų teisę į žalos atlyginimą gali paveikti tokie draudimo sutarties galiojimui keliami reikalavimai, kaip bendrosios sąlygos, nustatytos Portugalijos prekybos kodekso 428 straipsnio 1 dalyje ir 429 straipsnio pirmoje pastraipoje.

34 Tokios nuostatos gali lemti žalos neatlyginimą tretiesiems nukentėjusiesiems, o tai galėtų pakenkti minėtų direktyvų veiksmingumui.

35 Šiai išvadai neturi įtakos tai, kad žalos atlyginimą nukentėjusiajam galėtų išmokėti Automobilių garantijų fondas. Iš tikrųjų Antrosios direktyvos 1 straipsnio 4 dalyje nurodytos institucijos įsikišimas laikytinas galutine priemone, kurią taikyti numatoma tik tuo atveju, kai žalą padarė transporto priemonė, dėl kurios neįvykdyta Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta draudimo pareiga, t. y. transporto priemonė, dėl kurios nesudaryta draudimo sutartis. Toks apribojimas paaiškinamas aplinkybe, kad ši nuostata, kaip buvo priminta šio sprendimo 23 punkte, įpareigoja valstybes nares užtikrinti, kad, išskyrus išimtis, numatytas minėtos direktyvos 4 straipsnyje, visi transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra jų teritorijoje, savininkai ar valdytojai su draudimo bendrove sudarytų sutartis siekiant užtikrinti – bent jau neperžengiant Sąjungos teisės apibrėžtų ribų – jų civilinę atsakomybę, susijusią su tokia transporto priemone (šiuo klausimu žr. 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Csonka ir kt.*, C-409/11, EU:C:2013:512, 30 ir 31 punktus).

36 Kaip buvo priminta šio sprendimo 29 punkte, aplinkybė, jog transporto priemonę vairuoja šios transporto priemonės draudimo polise (liudijime) nenurodytas asmuo, nesuteikia pagrindo manyti, kad tokia transporto priemonė neapdrausta, kaip tai suprantama pagal Antrosios direktyvos 1 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą.

37 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: taip: Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalis ir Antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kurios leidžia tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, prieš trečiuosius nukentėjusiuosius remtis automobilio valdytojo civilinės atsakomybės draudimo sutarties negaliojimu dėl to, kad iš pradžių draudėjas pateikė melagingą informaciją apie transporto priemonės savininko ar jos įprastinio vairuotojo tapatybę arba kad asmuo, kurio naudai ar vardu sudaryta draudimo sutartis, neturi ekonominio suinteresuotumo sudaryti tokią sutartį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

38 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyvos 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo 3 straipsnio 1 dalis pastraipa ir 1983 m. gruodžio 30 d. Antrosios Tarybos direktyvos 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo 2 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kurios leidžia tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, prieš trečiuosius nukentėjusiuosius remtis automobilio valdytojo civilinės atsakomybės draudimo sutarties negaliojimu dėl to, kad iš pradžių draudėjas pateikė melagingą informaciją apie

transporto priemonės savininko ar jos įprastinio vairuotojo tapatybę arba kad asmuo, kurio naudai ar vardu sudaryta draudimo sutartis, neturi ekonominio suinteresuotumo sudaryti tokią sutartį.

Parašai.